

SVOBODNA SLOVENIJA

AÑO XXXV (29)

Štev. (No.) 18

ESLOVENIA LIBRE

Buenos Aires

6. maja 1976

Politična polarizacija v Italiji

V rimskem parlamentu se je zgodilo, kar se je spriči razravanega notranjepolitičnega položaja v Italiji moralo zgoditi: socialisti so skupaj s komunisti izrekli vladajočim demokratom nezaupnico in italijanska demokratska vlada je padla. Državni predsednik Leone je razpustil parlament in poveril odstopivšemu vladnemu predsedniku Mora, da okliče splošne volitve, ki morajo po ustavi biti najkasneje 45 dni po razpustu parlamenta. Nedelja, 20. junija t. l. je bil že dolgo omenjeni dan, ko se bo odločala nadaljnja notranja in zunanje-politična usoda Italije in celotnega geopolitičnega prostora okoli italijanskega škornja v Sredozemlju.

Politične in gospodarske razmere v Italiji so takšne, da prav za prav nič več ni mogel odlašati z odločitvijo. Vlada so se vrstile druga za drugo — 38 so jih Italijani imeli od padca fašističnega diktatorja 8. septembra 1943 sem; se pravi več kot eno na leto. Korupcija je segla v najvišje vladne vrhove, moralne vrednote so se pogrezale v močvirje političnih in finančnih škandalov. Prizadete so vse stranke in stranke, od demokristjanov preko socialistov do komunistov in drugih skrajnih levicarjev in skrajnih desničarjev.

Krvava politična obračunavanja med levico in desnico so postala pogostejša, gospodarstvo in finance so se znašli na spolzkih tleh inflacije. Vrednost lire je umetno vzdrževana od ostalih članic Skupnega evropskega trga.

V takih razmerah je določitev dneva volitev brezpomembna. Ali bodo volitve 20. junija t. l. ali pa bi bile šele po normalnem preteku odstopivše vlade, t. j. prihodno pomlad, to je za italijanski notranjepolitični položaj prav za prav vseeno. Problem ostaja namreč isti, pa naj bi bile volitve prihodnji mesec ali pozneje.

Kakor da bi bil ves svet začaran, ni svetovnega dnevnika in ne radijskega komentatorja, ki ne bi napovedoval italijanskim komunistom na prihodnjih volitvah zmage, v zavezništvu s socialisti. Vztrajna komunistična propaganda v tej smeri iz Moskve in drugih komunističnih središč in iz glavnega stana italijanske partije v Rimu, združena s politično neiznajdljivostjo italijanskih demokristjanov in drugih protikomunističnih krogov, je dosegla svoje. Svoj delež je dodal še ameriški zunanji minister Kissinger s svojimi grozljivimi izjavami o izgonu Italije iz članstva NATO, če sedejo na vladne stolčke v Rimu tudi komunisti s čemer je italijanski partiji kakor naročeno dal v roke propagandni material o ameriškem vmešavanju v italijanske notranje zadeve.

Rezultat bo čez dober mesec dni znan vsemu svetu. Toda že sedaj je možno ugotovljati, da morebitna komunistično-socialistična vlada v Rimu ne bo ravno v blaginjo ostali še svobodni Zahodni Evropi in svetu. Odločitev italijanskih volilcev za komunizem vsekar ne bo ostala brez posledic na odločanje francoskih volilcev, ko bodo leta 1978 oddajali volilne listke v skrinjice. Skušnjava prav tako izvoliti socialistično-komunistično vlado kakor v Italiji, ne bo majhna ne v Franciji ne v drugih zahodnoevropskih državah.

Razlogov je več, med njimi najbolj dejstvo, da se je italijanskemu partijskemu vodstvu v veliki meri posrečilo ustvariti v italijanskem — in v mnogih krogih v svetovnem — javnem mnenju prepričanje, da je in bo italijanski komunizem drugačen, kakor je na slovanskem, t. j. barbarskem vzhodu in v Aziji ali na zaostali latinsko-ameriški Kubi. Italijanski komunizem bo „zahodnoevropski“. Služil bo kot zgled ne samo zahodnoevropskim demokracijam, temveč celo lahko škodoval Moskvi, ko bo s svojo zahodnoevropsko kulturo vplival čez meje na vzhod, v srednjeevropske sovjetske satelite in na zahod med drugim tudi v Španijo, da bo lažje našla prehod iz „ostankov avtoritarnega Francovega režima“ v moderno zahodnoevropsko „socialistično“ družbo. Michelangelo in Dantejeve kulturne dedi-

“CVETLICE” S PRIMORSKE

SE V CERKVI SE LAHI BOJE SLOVENŠČINE

V tržaški stolnici sv. Justa je goriški nadškof Cocolin, ki upravlja tudi tržaško škofijo, opravil obrede velikega četrtka že v sredo 14. aprila. Z razliko od prejšnjih let, ko je celotni potek obreda, med katerim se blagoslavljajo tri olja, bil v latinščini, so se letos dogovorili, da bodo spev po prvem berilu, drugo berilo in tri prošnje brali v slovenskem jeziku, obenem pa zapeli še dve slovenski velikonočni pesmi, ostali del obreda pa naj bi bil delno v italijanščini, delno pa v latinščini.

Toda to ni šlo v račun manjši skupini italijanskih prenapetežev, ki so skušali motiti obrede. Ko je Franc Vončina, župnik iz Mačkolj, začel brati prvi spev, so začeli prenapeteži glasno kašljati in cepetati z nogami, pri berilu pa je bil že tak hrup, da duhovnik ni mogel nadaljevati branja. Tedaj je spregovoril nekdanji škof Santin, ki je razgrajče „spremil“ do vrat in čez prag. Pobožnost se je nato nadaljevala v redu in v vdušju resničnega krščanskega bratstva — a pri zaprtih vratih... Ob koncu obreda so italijanski duhovniki izrazili solidarnost slovenskim sobratom in se tudi opravičili za neljube dogodke.

„PRIMORSKA POJE“

Titovci žele „fratelanco“

V tržaškem kulturnem domu, kjer gospodujejo Titovci — dom so zgradili iz odškodnine za Narodni dom, ki so ga požgali fašisti že pred več kot pol stoletjem, je bila 10. aprila zaključena sedma revija „Primorska poje“, ki sta jo organizirali Slovenska prosvetna zveza in Združenje pevskih zborov Primorske. V Gorici je bil 8. aprila nastop pevskih zborov v reviji „Primorska poje“ v gledališču Verdi, pred tem pa so

ščine italijanska partija ni vendar nikdar zanikala in zavrgla. Poleg tega pa bo še dokazala, da je tudi nadaljnji obstoj Vatikana kot središča krščanstva ne bo motil pri spreminjanju italijanske družbene ureditve v brezrazredno.

Italijani imajo sedaj nekaj manj kot dva meseca časa, da se pripravijo za ali proti komunizmu. Več znakov je že bilo še pred padcem sedanje vlade, da si komunisti kljub vsemu niso povsem svesti zmage. Že lanskega maja so organizirali t. km. „rdeče brigade“, ko je šlo za plebiscit o problemu ločitve zakona. Te iste „rdeče brigade“ so se znova pojavile nedavno predvsem na italijanskem industrijskem severu, kjer povzročajo požare v raznih tovarnah in drugih delavskih obratih, med njimi tudi v Fiatovih tovarnah v Turinu. Zdrava reakcija iz vrst delavstva samega so bile formacije „varnostnih straž“ za zaščito tovarnen. Očitno je, da se javno mnenje po vsej državi hitro polarizira za končen spopad med komunizmom in svobodo.

Krščanski demokrati so za ta boj znova postavili na vodstvo stranke desničarskega Amintoreja Fanfanija. Komunisti pravilno smatrajo, da se demokristjani končno pripravljajo na odločen volilni boj. Komunisti so namreč do zadnjega upali, da se jim bo posrečilo demokristjane zvesti v „zgodovinski kompromis“ skupnega vladanja, iz katerega bi jih nato na kateri koli način iztisnili in sami zavladali. Iz Berlinguerjevih izjav je razvidno, da tega upanja ne bodo opustili tudi ne v slučaju, če oni zmagajo, kakor predvidevajo. Strašno neradi bi namreč komunisti prevzeli sami v reševanje sedanje razrvano gospodarsko stanje, ki ga nihče hitro in brez žrtev ne more spremeniti. Partija pa takoj na začetku svojega vladanja noče podvzeti nepopularnih ukrepov, ki bi predvsem prizadeli delavstvo. Berlinguer se v Italiji boji ponovitve Čila in Allendejevega konca.

Kazno je, da tudi po teh volitvah, naj bo rezultat kakršen koli, italijanska politična kriza še dolgo ne bo rešena.

peli še v Tolminu, na Dobrovem, v Koprju, Dolini in Mirnu. Nastopali so zbori z obeh strani meje; kvaliteta je bila različna. Priglasilo se je 83 zborov; največ pesmi je bilo sodobnega skladatelja Ubalda Vrabca, pesmi Vinka Vodopivca je izbralo le pet zborov. Vsekakor je število prijavljenih zborov kar lep pokazatelj, da je slovenska pesem še vedno v časih pri Primorcih iz Slovenije in Italije. Bolj čudno pa je, da je ob zaključku pevske revije predsednik titovske „Slovenske prosvetne zveze“ Mirko Kapelj izjavil v zaključnem govoru, da bi bilo treba to pevsko revijo „razširiti tako, da bi se vanjo vključili tudi italijanski zbori.“ To bi po njegovem najbolj odgovarjalo duhu „Osimskega sporazuma“ — v katerem pa ni znanih nikakih posebnih zahtev s strani jugoslovanskega režima za zaščito slovenske manjšine v Italiji. Če se že bratijo pevski zbori z obeh strani meje, ni potrebna nobena „fratelanca“, ki Slovincem — tudi titovskim, ki so to revijo priredili, ni koristila nikdar, krščansko mislečim Slovincem pa sploh ne.

„ZGLEDI VLEČEJO“

Ob mazaški akciji na Goriškem

Laški prenapeteži so spet pokazali svojo „dvatisočletno kulturo.“ Sicer se z njo ne morejo kaj postavljati, kajti to „kulturo“ jim v zadnjih letih „posredujejo“ koroški neonacisti. Morda pa so celo oboji to „kulturo“ skupaj iznašli — istočasno s sovražstvom do slovenskega naroda.

Že pred nekaj leti so „znani neznanci“ prebarvali slovenske krajevne napise v Sovodnjah, lani pa v doberdobski občini. V prvi polovici aprila se je v doberdobski občini spet ponovilo „barvanje“. K tej agilsti jih je najbrž spodbodel sklep goriškega občinskega sveta o postavitvi dvojezičnih napisov v Štandrežu, Podgori, Pevmi in Štavrnu. Ker so proti temu sklepu glasovali le misovci-neofašisti, ni težko uganiti, iz kakšnih krogov izhajajo storilci. Ko bodo napisi tudi postavljeni, bodo imeli še več „dela.“

Slovence pa kljub vsemu sklep goriškega občinskega sveta ne zadovoljuje. Napisna tabla za Štandrež bo taka: „S. Andrea — Štandrež“, pod tem pa še „Fraz. di Gorizia“ ni pa ustreznega slovenskega preveda: „Občina Gorica“, bi se za dosledno dvojezičnost spodobilo. Prav tako tudi ni nikakih znakov, da bi se ob vhodu v goriško mesto samo postavila dvojezična napisna tabla: Gorizia — Gorica.

Slovenska skupnost v Gorici je ob mazaški akciji neofašistov ostro protestirala pri oblasteh.

Mrzel veter izza meje...

(Od našega dopisnika v Gorici)

Jugoslovansko politično življenje kaže v zadnjem času na razne pojave, ki ga nedvomno pogujejo, tako znotraj kot zunaj. Na eni strani mora Jugoslavija kljubovati sovjetskim težnjam in pritiskom ideološkega značaja s strani Moskve. Na drugi strani pa beograjski režim ne more dovoliti nikakega popuščanja znotraj svojega sistema in to zlasti ne popuščanja kakršni koli liberalizaciji. Zato lahko izsledimo vedno živ boj tako „informbirojstvu“ kot „liberalizmu, nacionalizmu, kapitalizmu“ in podobnemu.

To kaže tudi večkrat poudarjena zahteva po večji marksistični integraciji, zlasti še večjemu prispevku marksizma in njegovi prisotnosti na vseh ravneh javnega življenja. Tu je šolski sistem na prvem mestu in partija noče nikakega odklona.

V takem okviru je razumljivo, da ne more priti do kakega odprtja na političnem oz. idejnem področju. Zato pa je razumljivo — čeprav nič kaj opravičljivo — večji pritisk na vseh plateh javnega življenja. Pri tem imamo v mislih predvsem odnos do vere in Cerkve.

Concretar la patria grande

Con motivo del primero de mayo, fiesta del trabajador, el Ministro de Trabajo, general Horacio Tomás Liendo dirigió un mensaje a todo el país, en el que, al explicar las metas del actual proceso, expresó su confianza en “la participación activa de la clase obrera, a efectos de cerrar definitivamente un ciclo histórico y abrir uno nuevo”.

“Es necesario establecer”, dijo entre otros conceptos, “un orden justo, en el que valga la pena trabajar y sacrificarse, donde los frutos del esfuerzo se transformen en mejores condiciones de vida para todos, en el que encuentren soporte y aliento los ciudadanos honestos y ejemplares, en el que se sancione severamente a quien viole la ley, cualquiera sea su jerarquía, su poder y su pretendida influencia”.

“En vísperas del Día del Trabajo, convoco al movimiento obrero argentino a que, en conjunción con el resto de los estamentos nacionales, hagamos realidad el deseo del Reordenamiento Nacional para concretar la patria grande”.

Iz življenja in dogajanja v Argentini

SEST TEDNOV VOJASKE VLADE

Sest tednov je že preteklo, odkar so oborožene sile prevzele oblast v Argentini z namenom, da odpravijo brezvladje in uvedejo v državi red, da bi narod v tem okviru in pod njihovim vodstvom mogel storiti napor, ki bi pripeljal do gospodarske, socialne, politične in zlasti moralne obnove. Šest tednov je kratka doba, da bi po njih mogli soditi uspeh te geste, lahko pa našim bralcem naznamo nekaj podatkov in mnenj, ki jim bodo dali večjo, čeprav nepopolno sliko argentinskega položaja.

Eden glavnih namenov vlade je bil moralna obnova države. K temu gotovo teže številne preiskave primerov korupcije v prejšnji vladi. Strogo nadzorstvo uporabe javnih fondov, praktično popolna zamenjava celotnega sodnega osebja, od članov vrhovnega sodišča pa včasih do najnižjih mest, povsod z dokazi korupcije ali nepravilnosti imenovanja. Na daljšo roko pa vlada pripravlja temeljite spremembe v vzgojnem sistemu ter teži za učinkovitostjo in moralno in javnem delovanju, da narodu vrne zaupanje v vodstvo. Pri tem omenimo, da ima vlada vso pomoč Cerkve, kjer škofje, skupaj ali posamič, ob raznih prilikah pozivajo narod k duhovni in moralni obnovi.

Preidimo na gospodarstvo. Lahko bi rekli, da na tem področju sedanja ekipa prednjači v ukrepih pred ostalimi ministrstvi. Vendar je zlasti socialni položaj obupno težak. Vlada je popolnoma liberalizirala cene, kar je seveda privedlo do preštevilnih izkoriščanj, in to pri jestivinah, tekstilnih izdelkih ali pa električnih aparatih. V nedavnem govoru je tajnik za trgovino dr. Bravo zatrnil, da bo vlada pustila, da trg sam popravi nepravilne cene. Vendar narod (ne kupovalci, ne prodajalci) niso pripravljeni ne navajeni na ta sistem, ki bo učinkovit šele čez dalj časa. Medtem pa rastejo cene in zamrznjene plače vedno bolj nižajo življenjski nivo v državi. Vprašanje je, če vlada tega ne

pušča namenoma, kajti po študijah mednarodnega denarnega fonda (FMI) je v Argentini več potrošnje, kot pa to dovoljuje razmerje z notranjo bruto proizvodnjo. V tem primeru je treba za zvišanje življenjskega standarta najprej zvišati produkcijo. To je ravno cilj sedanje gospodarske ekipe.

Na državnem področju, kjer je bilo gospodarstvo najbolj zavoženo, so razni vladni funkcionarji prišli do kaj zanimivih ugotovitev. Npr. v največji argentinski (buenosaireski) provinci, vsi dohodki niso zadostovali, da bi z njimi plačali vladno in provincijsko administrativno osebje. Slični pojavi so bili drugod. Buenosaireska mestna občina je porabila 90% celotnega svojega proračuna na prav tako le za plače administrativnega osebja. Lahko si predstavljamo, da so kot posledica tega stala vsa javna dela, bile ceste ponekod neprehodne, itd.

Deficit državnih podjetij je bil ogromen. Vlada sedaj predvideva privatizacijo nekaterih, da zmanjša državni deficit, ki je prav tako dosegal astronomske številke. Napovedujejo pa tudi krepko racionalizacijo administrativnega osebja (Argentina ima, s 26 milijoni prebivalcev, 1.600.000 javnih uslužbencev, medtem, ko jih ima Anglija, za 56 milijonov le 960.000), kar pa bo seveda povzročilo veliko brezposelnost.

Za ureditev zunanjega dolga pa je vojaška vlada našla popolno razumevanje pri raznih mednarodnih ustanovah za refinanciacijo na kratko roko. V tem času računa gospodarska ekipa, da bo zlasti s prodajo poljskih pridelkov (v prvi vrsti raznih žit) ojačila popolnoma prazen devizni fond. Pri tem pa seveda prav tako kot drugod naleti na težave infrastrukture, kajti manjka žitnih skladšč, ki bi dovoljevala večjo proizvodnjo in poznejšo prodajo v inozemstvo ob ugodni priliki.

Drugo področje, kateremu vlada polaga bistveno, (če ne prvenstveno) važnost, pa je boj proti gverili. S samim nastopom vojaške vlade se daleč ni uničena gverila. Prav nasprotno. Kot smo že nekajkrat omenili v našem listu, je za delovanje gverile bolj ugodna, s taktičnega in psihološkega vidika, vojaška „de facto“ vlada, kot pa civilna, demokratsko izvoljena. Naloga sedanje vlade je prav v tem, da prepreči razmah gverilskih skupin, in počasi trebi dosejanja gnezda. To se ji je doslej posre-

(Nad. na 2. str.)

bi nekako prisilila odgovorne slovenske kroge v Gorici k molku... In prav pred dnevi se je pritisk še stopnjeval s tem, da so prepovedali vstop v Jugoslavijo glavnemu uredniku lista!

Ti in podobni pojavi kažejo jasno na poglede oblasti v matični domovini. In to ne samo do katoliških Slovencev ali Cerkve nasploh, pač pa tudi v nekakem poskusu pritiska na demokratske Slovence v zamejstvu. To pa ljubljanskem režimu ne bo uspelo, saj vodi demokratske zamejske Slovence še vedno čut odločnega svobodoljublja. Znašli so se upreti nasilnemu potujčevalnemu pritisku in odkritemu ali prikritemu raznarodovanju. Znali pa se bodo upreti tudi demagoškemu uspanjanju in idejni mlačnosti!

A. B.

VOLILNI BOJ V ZDA

MAJHNE RAZLIKE MED GLAVNIMA STRANKAMA

Volilni boj med republikanci in demokraciji v ZDA, ki se trenutno bje v vrstah obeh strank za predsedniška kandidata, ki ju bosta končno predstavili ameriškim volilcem doma in po ameriških vojnih oporiščih po vsem svetu za volitve letošnjega novembra, se bo kmalu začel z vso resnostjo.

Tako v vrstah republikancev kakor v vrstah demokratov se namreč odločitev bliža končni fazi, ko bosta prihodnjega julija in avgusta obe stranki imeli svoji zborovanji, na katerima bosta proglasili svoja predsedniška kandidata.

V republikanski stranki je do minule nedelje prednjačil sedanji ameriški predsednik Ford, ki je v več ameriških državah močno porazil svojega glavnega tekmeca kalifornijskega guvernerja Ronalda Reagana, znanega filmskega igralca iz Hollywooda. Reagan je tako ostajal daleč za Fordom, tako da so vsi ostali kandidati, ki so že izpadli iz tekme, napovedovali Reagana končni poraz in Fordovo zmago.

Sreča se je obrnila Reaganu v prid na republikanskih volitvah v Texasu, kjer je minulo nedeljo dobil vseh 96 delegatov za zborovanje republikanske stranke. Celotno mnogi demokrati in neodvisni volilci so se v Texasu izrekli za Reagana in mu zagotovili to zmago, ki jo je nujno potreboval, da ne bi izpadel iz republikanske kampanje.

Reagan je v vseh dosedanjih 10 tkim. primarnih volitvah dobil samo enkrat prej. Z zmago v Texasu si je za republikansko zborovanje zagotovil 232 delegatov, kar je samo 28 manj, kakor si jih je doslej zagotovil Ford. V naslednjih primarnih volitvah si bo Reagan, tako napovedujejo, zagotovil še več delegatov in ima sedaj vse možnosti, da premaga Forda. Reagan je močan v

tkim. „sončnem pasu“ ZDA, t. j. v južnih in zahodnih državah. Zlasti Alabama in Georgia, ki sta obe močno konservativni državi, mu bosta verjetno navrgli večino svojih 85 delegatov za republikansko zborovanje.

V vrstah demokratske stranke je bivši demokratski guverner Georgije Jimmy Carter doslej potolkel vse druge demokratske tekmece za predsedniško kandidaturu. Od dosedanjih 10 primarnih volitev jih je dobil osem ter je med drugimi premagal tudi teksaškega demokratskega kandidata senatorja Lloyd Bentsena, ki so ga smatrali za nepremagljivega.

Volilni boj znotraj obeh strank za predsedniške kandidate je za zunanje opazovalce vedno zanimiv pojav, zlasti izjave, tako zunanje kot notranjepolitične, ki jih tekmeči dajejo in pridevki, s katerimi se med seboj na debelo obsipajo. Demokracija je v tem pogledu v ZDA še vedno močno ukoreninjena in se ponekod prava volilna ihla po končanih volitvah prav tako hitro poleže in razblini, kakor se hitro razplamt, ko pride do prvih primarnih volitev.

Tako v notranji kakor v zunanji politiki pa je v programih obeh strank dejansko malo razlik. Obema gre v prvi vrsti za korist ameriškega naroda in države, dasi so zlasti ob koncu 2. svetovne vojne in vso dobo po njej bodisi republikanske kakor demokratske ameriške vlade storile več težkih zunanje-političnih napak, ki so stale svobodni svet težkih žrtv in izgub. Nevarnosti sovjetskega in kitajskega nasprotnika v Moskvi in Pekingu se v Beli hiši mnogokrat premalo zavedajo, dasi tudi za druge zahodne velesile ni mogoče reči, da bi bile pripravljene vsaj na odpor, če ne na ofenzivo proti komunističnemu zlu. Ravno obratno.

Mednarodni teden

V MOSKVI je zadet od kapi umrl 72-letni obrambni minister maršal Andrej Grečko. Na njegovo mesto je sovjetski politbiro postavil 67-letnega Dimitrija Ustinova, ki je prvi civilist na tem položaju v sovjetski zgodovini.

AMERIŠKI ZUN. MINISTER KISSINGER je na hitro obiskal devet afriških držav in je na potovanju izjavil, da „ZDA podpirajo osvobodilna gibanja“ na afriškem kontinentu proti belim manjšinam, kjer te vladajo nad črnici. Gre za Rodezijo in Južno Afriko. Kissinger ni določil povedal, na katere „osvobodilna gibanja“ misli, le da je poudaril, da ZDA ne smatrajo afriških držav, ki vedno v ZN glasujejo proti ZDA, „za neuvrščene.“

DEVET AMERIŠKIH KONGRESNIKOV, ki so se nedavno vrnili s potovanja po Kitajskem, je izjavilo, da so Kitajci prepričani, da je vojna med ZSSR in Kitajsko neizogibna, toda ne bodo sprejeli nobenega orožja od ZDA. Kitajci so tudi prepričani, da bo do vojne prišlo tudi med ZSSR in ZDA, toda ta spopad morejo ZDA zavleči v bodočnost, če bodo dovolj odločne v svoji politiki do Zahodne in Vzhodne Evrope.

ARGENTINA

(Nad. s 1. str.)

čilo, ko je (kljub prav tako močnim udarom gverile, ki so stali življenje številnih članov oboroženih sil) odkrila razne prevratne verige, zaplenila količine orožja in aretirala mnogo prevratnikov. Dokaz, kakšne važnosti je za vlado to področje, lahko vidimo v dejstvu, da so provincijski guvernerji vsi iz oboroženih sil, a v pokoj; izjema pri tem pa je Tucumán („argentinski Vietnam“, kjer se že leto in pol vodi boj proti gverili), čigar guverner je aktivni general.

Vzgojno ministrstvo, katerega vodja je (edini poleg gospodarskega ministra) civilist, pripravlja temeljito spremembo vzgojnega sistema. To zlasti na univerzitetni ravni, kjer vlada že pripravila nov univerzitetni zakon. Omenimo tudi, da že večina fakultet deluje: šolsko leto se je začelo mirno, brez motenja aktivistov, v sveže pobarvanih učilnicah, brez „večnih“ napisov proti vladi, proti Amerikancem, proti kapitalizmu, sploh proti vsemu. Ponekod je bil skoro v celoti zamenjan profesorski zbor, medtem ko ministrstvo po vseh univerzah izvaja registracijo profesorjev, da bi detektirala infiltracijo marksističnih elementov iz leta 1973, ko je vzgojni sistem praktično padel v roke komunistom.

Na sindikalnem polju je prav tako mir. Interveniranih je bilo večje število gremijev. Vendar to ni delavstvu nič škodilo (razen v tem, da sedaj morajo delati). Tudi sprememba zakona o delavskih pogodbah, ki jo je vlada izvedla s presenetljivo naglico, delavstvu v ničemer ni škodila, pač pa je samo odpravila priložnosti za izkoriščanje; to

Še dva škofa-Slovenca

Novi škof ELDEN CURTISS

Prav danes, ko pišemo to poročilo, 28. aprila, je bil posvečen na športnem stadionu — ne v stoljci, ki je za tako slovesnost premajhna — v mestu Heleni, ZDA, za sedmega helenskega škofa Elden Curtiss, sin slovenske matere. Tako se je število severnoameriških škofov slovenskega pokolenja zopet pomnožilo za enega, ki se tako uvršča med tiste „slovenske škofo, ki so sledili Baragi v tej sveti službi, kot so bili Mrak, Vrtin, Trobec, Stariha in Ambrožič... Njegova mati, ki še živi, je bila rojena v Tržiču na Gorenjskem in je njeno deklško ime Neiger. Rajni župnik v Mekinjah pri Kamniku Viktor Čadež, je bil njen stric ter jo je obiskal v Ameriki. Njena teta je bila redovnica Mati Aquina, ki je pred tremi leti umrla v Ljubljani. Ko je bila mati tri leta stara, se je preselila v ZDA, kjer je njen oče delal v rudniku v Rock Springsu, Wyoming in kjer je bil pozneje za župnika Albin Gnidovec, sorodnik škofa Gnidovca. Vsa družina se je nato preselila v Baker, Oregon, kjer je mati postala registrirana bolničarka. Tam se je poročila s poštarjem Eldenom Curtissom, ki tudi še tam živi v pokojju. Mati še dobro govori slovensko, čeprav že 14 let ni imela priložnosti za slovensko kramljanje, sin pa govori slabše, čeprav jo dobro razume, in je tudi že trikrat obiskal strica župnika v Mekinjah, ter je navdušen nad Slovenijo. Tudi mati je bila pred dvema letoma tam na obisku.

Novi škof je zdaj star 43 let ter je

priznajo sami nasprotniki vlade.

Delovanje političnih strank je trenutno popolnoma zastalo, če izvzamemo občasne (pa večkrat kar smešne) izjave, kot so to bile radikalnega vodje dr. Balbina, pa Frondizijevih desarrollistov. V sedanjem stanju si v Argentini še nihče ne želi povratka političnih strank. Pač pa je med ljudmi mnogo nezadovoljstva glede prej omenjenega porasta cen. Kar se tega tiče, moramo odkrito priznati, da argentinski element ni pripravljen na žrtve in prid skupne blaginje. Po drugi strani pa to izvira iz dejstva, da v preteklosti „od zgoraj“ ni bilo nikakega vzora za žrtve. Tega se zaveda in to stalno poudarja sedanja vlada, tudi po besedi predsednika generala Videle. Vlada je in še opozarja pred prevelikim optimizmom. Da se za vojevo gospodarski položaj uredi, zahteva dobo žrtv, ki bi trajala več let. Vprašanje pri tem je, če bo vzdržala vlada. Potihoma se že govori o nezadovoljstvu v samih oboroženih sil, češ, da je sedanja vodilna ekipa preveč mehka, tukaj pa da je potrebna trdna roka. V neki meri bi te opazke bile pravilne. Nepravilna in usodna pa bi bila v sedanjem stanju vsakršna sprememba v vladi. To bi nedopustno vodilo sedanji proces po stopinjah preteklih vojaških poizkušav, ko je potem vodilo v slepo ulico in v prepust države kateremukoli demagoškemu politiku. Tega pa Argentino Bog obvaruj.

postal duhovnik pred 18-timi leti. Študiral je na več univerzah, v državah Washington, Oregon in Indiana. Predvsem se je zavzemal za vzgojo mladine: bil je kaplan za študente, pospeševavec duhovniških poklicev, nadzornik škofijskih šol, župnik na fari, majhni po številu vernikov, teritorialno pa zelo obširni, v kateri je bilo mnogo Baskov; bil škofijski direktor pastoracije in končno predsednik semenišča. Kot tak je bil zdaj imenovan in posvečen za helenskega škofa.

V njegovi škofiji služita dva slovenska duhovnika: Mavsar in Okorn, ter živi več Slovencev staronaseljencev.

Škof JAMES S. RAUSCH

Tudi škof James S. Rausch, generalni tajnik Zveze ameriških katoliških škofov, je sin slovenske matere, toda že rojene v Združenih državah, ki je živela v Albany v Minnesoti. Zdjaj je star 48 let. V škofa je bil posvečen v opatiji sv. Janeza v Colledgeville l. 1973.

Njegovo slovensko poreklo je pred mesecem „odkril“ msgr. Baznik ter seveda takoj opozoril prof. Edi Gobca na „novega Slovenca“ na tako visokem položaju. Ta se je seveda takoj obrnil nanj po podatke, ki mu jih je škof rad volje dal in se v pismu s ponosom priznava za Slovenca: „We Slovenians“ (mi Slovenci). V tem pismu sam označi svoje slovensko poreklo: „Moja mama je bila Ana Oman (pozneje Ohmann) hčerka Janeza in Jere Oman iz kraja Albany, Minnesota. Duhovnika Matt Blenkuch in Edwin Oman sta moja „mrzla“ bratranca, msgr. Oman pa je bil, kot bi rekli Slovenci „moj mrzli stric“ (Littel uncle).“ — Tako piše on sam, ki ni pozabil, niti zatajil slovenske krvi v sebi.

Šolal in študiral je v Minesoti in doktoriral „cum laude“, ali s pohvalo na Gregorijanski univerzi v Rimu l. 1969 iz teze o pastoralni sociologiji. Bil je profesor na srednji šoli, potem v pastoralni praksi na fari, mnogo je potoval v študijske svrhe, bil je med drugim tudi v Rusiji... delal je znanstveno pri Katoliški konferenci v Washingtonu. L. 1972 je postal generalni tajnik Zveze katoliških škofov v ZDA in Katoliške zveze Združenih držav, ter tako izvršuje eno najbolj odgovornih mest severnoameriške hierarhije. Kot tak je spisal brošuro o človeških pravicah, ki jo je izdala omenjena Katoliška zveza, ter je bil glavni urednik knjige Družina narodov, pri kateri so sodelovali odlični ameriški državniki, npr. bivši podpredsednik H. Humphrey, Goldberg in drugi. Nastopil je tudi kot slavnostni pridigar pri polnočnici l. 1973 v newyorški katedrali sv. Patricija, kjer nastopajo kot gostje samo najvidnejše osebnosti ameriške Cerkve.

S ponosom registriramo visoke položaje obeh ameriških cerkvenih dostojanstvenikov, sinov skromnih slovenskih izseljenskih družin, ki se oba z ljubeznijo zavedata svojega slovenskega pokolenja.

Demokracija na iberijskem polotoku

ŠPANJA IN PORTUGAL

Vsa Zahodna Evropa se je za 1. maj ozirala predvsem v Španijo, kjer so levičarski elementi pripravljali povorke in demonstracije ob tem narodnem delavskem prazniku (ki pa ga delavstvo ne praznuje po vsem svetu, med drugim tudi ne v ZDA). Opazovalce je predvsem zanimala številčnost komunističnih demonstrantov, ki bi se pojavili na ulicah španskih mest in tako podali (sicer netočno, pa vendar) sliko sedanjega notranjepolitičnega razvoja.

Policija je demonstracije na splošno prepovedala, dovolila pa je komunistični partiji zborovanje v nekem madridskem parku. Zborovanja se je udeležilo samo ok. 4000 partijskih pristav, kar je bilo eno največjih komunističnih zborovanj od konca španske revolucije leta 1939 sem.

Španska policija je bila pripravljena na težke izgrede, toda dan je potekel brez smrtnih žrtv, le več sto izgrednikov je bilo aretiranih večinoma na ma-

dridskih in barcelonskih ulicah in spuščenih na svobodo nekaj dni pozneje.

Španska vlada se je oddahnila ter sedaj namerava v celoti izpeljati politični program, ki ga je predsednik Navarro objavil sredi minulega tedna. Letošnjega oktobra bo v Španiji plebiscit o ustavni reformi, prve mesece prihodnjega leta pa bodo splošne volitve.

Z rezultatom nedavnih parlamentarnih volitev na Portugalskem, na katerih so komunisti ostali na četrtem mestu, so tudi v Španiji zadovoljni. Prihodnji mesec se bodo morali Portugalci odločiti za novega predsednika, tudi na volitvah. Svoboda teh volitev je, kakor trenutno kaže, tudi zagotovljena. Portugalske stranke se sedaj dogovarjajo glede predsedniških kandidatov.

Medtem, ko sta svoboda in demokracija v Italiji na kocki, se trenutno obe utrjujeta na iberijskem polotoku. Boj za Sredozemlje je v polnem razvoju med ZDA in ZSSR.

Pred stoletnico Cankarjevega rojstva

MISLI IZ XXI. SLOVENSKEGA DNE V SAN JUSTU

Dne 10. maja bo ves slovenski svet praznoval stoletnico rojstva največjega slovenskega pisatelja Ivana Cankarja. Sploh je letošnje leto polno spominskih dnevo slovenskih pesnikov in pisateljev, zlasti, če pritegnemo k njim še Prešernovo 175-letnico rojstva iz decembra prejšnjega leta. 29. januarja je praznoval stoletnico rojstva pesnik Dragotin Kette, 10. maja jo bo Ivan Cankar, nato Silvin Sardenko-Alojzij Merhar; 26. maja preteče petdeset let od smrti Srečka Kosovele, 24. novembra sedemdeset let od smrti Simona Gregorčiča. Pravkar minuli XXI. slovenski dan je bil zato posvečen pod geslom „Slovenskega srca — slovenskega duha“ prav tradiciji slovenskih kulturnih ustvarjalcev, ki jo sprejema vase tudi naša emigracija in jo hoče ohranjati kot svojo bistveno sestavino. Tež osrednji misli je bil posvečen poudarek v igerskem prikazu Tineta Debeljaka, v katerem je Ivan Cankar govoril svoj lepi slavospev lepoti slovenske pokrajine in vrisku počega jezika, pa tudi smrti ene cele lepe slovenske mladosti, ki je z njegovimi besedami Mati-Domovina-Bog šla v smrt. Verzi Simona Gregorčiča o gradnji ene Slovence so vodili slovensko emigracijo v „delovnem dnevu“ k uspehu organizirane skupnosti in s

Prešernovo poudarjeno besedo o „bratstvu vseh narodov“ se je končal prikaz. Poudarek te žive duhovne tradicije naših kulturnih delavcev med nami je končno dal nastop praporščakov vseh slovenskih šol v Argentini, ko so pred občinstvom defilirali s slovenskimi prapori, in se s spoštovanjem in ponosom poklonili svojim patronom kot svojim vzorom. Zivo so stopili pred nas, označeni z oznakami mladine: Cankar, Prešeren, Balantič, Jeglič, Rožman, Trdina, Aljaž, Jurčič, Slomšek, Baraga in sveta brata Ciril in Metod.

Glavni poudarek je bil na glasniku te tradicije v osebi Ivana Cankarja, ki ga je igralec verno podal tudi v maski in zadržanju in je kot piščalkar Kurent vezal vsa dogajanja: lahko rečemo zato, da je bil ta XXI. slovenski dan uvod v Cankarjevo leto.

Zato naj sedaj kot „predakt“ k Cankarjevemu stoletnemu dnevu, podamo nekaj stavkov, ki sta jih govorila v prikazu „Predsednik“ in „šolski nadzornik“. „Predsednik“ je govoril med drugim občinstvu:

„Biolško ohranjen je slovenske krvi je naša prva obrambna črta: iz pradedna in deda v očeta in mater in v sinove in hčere, vnuke in pravnuke hočemo rasti, da ohranimo živ organizem slo-

venskega telesa — 'nepretirano drži veriga iz roda v rod', pravi pesnik. Toda — ali ni že pretirano na stotine krajih? Ne bodimo najslabši člen v verigi slovenske zgodovine, da je nasilno ne pretirano pritisk tuje krvi. In 'tuje učenosti', ki jo je 'z materino besedo tako iskreno odklonil Cankar. Rešimo svojo dušo! To je še večjega pomena. V jeziku in kulturi. Tisti, ki so hoteli revolucionarno predrugačiti slovenski narodni značaj, so najprej napadli našo vero. Naše dvatisočletno krščanstvo.

Od vseh strani čutimo slabitev naše duše, našega 'srca in duha'. Pozabo našega jezika in naše kulture. Z jezikom izražamo naša najintimnejša doživetja srca, s svojo kulturo našega duha. Jezik je najvidnejše izrazilo naše duše. Je najdragocenejša dota, kot pravi Slomšek, ki smo jo podedovali od naših staršev, da jo gojimo, bogatimo in ohranjamo našim potomcem. S slovenskim jezikom gojimo to, kar je znamenje našega duha in našega čustvovanja že iz tisočletja: naše kulturno izročilo. Naša folklorja, naša pesem, naša besedna umetnost in naša umetnost sploh, vsa naša duhovna kultura. Naši pesniki in umetniki so oblikovalci naše duhovne podobe. Oblikujejo jo iz preteklosti za sedanjost, in z njih semeni oploteni, jo oblikujemo za bodočnost. Mi smo dediči njihovega duha, ki ga ohranjamo in tudi naravno razvijamo za novo sodobno rast v naših domovih. Čez

dve leti se bomo lahko spominjali stoletnice prihoda prvih Slovencev v Argentino (1878). Če njihovi potomci ne govore več slovenskega jezika, ostaja v njih vsaj zavest slovenskega porekla. Tudi to je veliko. Toda rečem vam: če bomo vsako leto praznovali Slovenski dan, praznovali v slovenski govoric in iz slovenskega „srca in duha“, to se pravi iz temeljev naše slovenske duhovne kulture, kot so nam jo ustvarjali slovenski pesniki, umetniki in kulturni delavci, ne bomo samo ohranili spomin na slovenski izvir našega rodu, temveč tudi duhovno narodno zavest, — rešili bomo našo kri in našega duha: po zaslugah in vzorih naših kulturnih ustvarjalcev.“

„Nadzornik slovenskih šol“ je nagovoril slovensko mladino:

„Mladina, kako naj bi vas nagovoril? Kot naši pesniki: ti zlahtni poganjek, naš popek, naš cvet, roža mogota, triglavska roža, od katere bolan človek ozdravi, če jo pritisne na srce. Cela vrsta najplemenitejših slovenskih mož je zapisanih na vaših praparih: naj bodo vtisnjeni tudi v vaša srca in vaše duše. Postanejo naj del vašega slovenstva. Intimnega in javnega slovenstva. Govori, govori slovensko. Cankar ti pravi, da je slovenski jezik vrisk in pesem — ljubi ga in izpoveduj se v nem! Pomisli! na Prešerna, kako je opeval svobodo naroda in vsega človeštva! Pomni Gregorčičev napor za

organizirano slovensko skupnost v Zedinjeni Sloveniji. To naj bodo vaši ideali: Jezik, kulturna dediščina — slovenski duh, skrb za skupnost in boj za svobodo naroda in za človečansko vsebino sebe in vesoljstva! Vse to se izražava v slovenskih pesnikih in pisateljih. Ljubi očetjavo, kjer stoji dom tvoje očeta, ljubi pa še bolj domovino tvoje očeta, očetovega in pradedovega duha: Bog je njih in tebe ustvaril kot Slovenca. Usoda tvoja je — slovenski duh.

Ta je zajet v delih slovenskih pisateljev s svojimi prapori dokazujete, da se jih zavedate. Naj bo ta zaveza v duhu vašega Skrinja zaveze, ki jo nosite na svojih mladih ramah iz preteklosti preko sedanjosti v bodočnost! Ta duh bo sicer dobil drugačno obliko v izmenjavi kultur, toda v najglobljem dnu bo slovenski. To naj bo vaše slovenstvo. Hvala vam, da ste prevzeli to skrivnostno poslanstvo na prapore in v svojo dušo in greste z njim svobodno preko svobodnih celin v znamenju globalnega slovenstva. Majhna geografska evropska Slovenija se je razširila na ves svet: Smo Slovenci, čeprav nosimo državljanske dokumente najrazličnejših očetjav. Bodite borci za svobodo domovine in svojih držav, in še najbolj: za človeškost v sebi in v svetu. To pa je že tista „zaklenjena kamrica“ v najglobljem dnu srca in duše, o kateri govori Ivan Cankar: vanj zaklenite njegove in naše najvišje vrednote, ki so: Mati, Domovina, Bog!“

Novice iz Slovenije

LJUBLJANA — Po hudem snegu sredi marca je v aprilu že posijalo precej toplo vreme in vzelo sneg. Kmetje okrog Ljubljane so se v začetku aprila pridno vrgli na poljska dela. Ljubljanci pa hodijo še bolj pridno nabirati na polja regrat, ki se po ceni kosa z boljšim mesom. Po okoliških cestah stoji avtomobili, meščani pa stopajo po njivah globoko sklonjeni in iščejo regrat ter polnijo z njim polivinilne vrečke.

KOPER — Težave 2400-članskega kolektiva TOMOS, ki izdeluje mopede, so tako velike, da so 2. aprila morali poslati na „kolektivni štirinajstdnevni dopust“ vse zaposlene. Glavni problem Tomosa so zaloge, ki so se povečale lani za 38 odstotkov in tako leži v skladiščih 28.000 mopedov. Sedaj iščejo način sanacije, ki ga vidijo predvsem v povečanem izvozu.

LJUBLJANA — Svet za znanost pri predsedstvu Republike konference Socialistične zveze delovnega ljudstva Slovenije se je 1. aprila sešel na prvo sejo v letošnjem letu. Na tej seji je izoblikoval konkreten program dela, „ki sloni na opredelitvah in stališčih, kakršna so bila sprejeta na 40. seji Centralnega komiteja Zveze komunistov Slovenije, na 7. slovenskem in 10. jugoslovanskem partijskem kongresu in kakršna so zapisana v ustavi.“ Izhodišča je na seji osvetlil član Izvršnega komiteja predsedstva Centralnega komiteja Zveze komunistov Slovenije, tovariš Franc Sali. Res „demokratsko urejen način“ — partijska sklone, podružnica — Socialistična zveza delovnega ljudstva Slovenije — pa priklama...

LJUBLJANA — Izvršni svet Slovenije je 12. marca sprejel odlok o povzvišanju cen električne energije za 17,5%, odlok je bil objavljen v Uradnem listu 17. marca, v veljavo pa je stopil 18. marca.

MARIBOR — Mariborska Drama je postavila na oder novo delo Toneta Partljica „O, ne, ščuke pa ne,“ ki je nekako nadaljevanje uspešnice istega pisatelja „Ščuke pa ni“, ki so jo samo v mariborski Drami osemdesetkrat uprizorili. „O, ne, ščuke pa ne“ je po besedah dramaturga Primoža Kozaka aktualna satira, napisana iz današnjega dne za današnji dan.

VELENJE — Kulturni center je pripravil retrospektivno razstavo slikarskih in režiserskih del nestorja slovenskih slikarjev, 93-letnega Maksima Gasparija. Zbrali so nad 70 del tega slikarja iz raznih delov Slovenije, razstavili pa bodo le najboljše dela, oziroma, kolikor jih bodo mogli razstaviti v galeriji.

LJUBLJANA — Včasih je statistika odveč. V eni petih ljubljanskih občin so ugotovili, da je imel organ „samoupravnega delavskega nadzora“ v ustanovnem letu tega organizma v letu 1973 — povprečno 0,5 seje. Čudo statistike pa je tudi v tem, da so za to ugotovitev potrebovali kar petnajst mesecev.

Umrli so od 1. do 11. aprila 1976:

LJUBLJANA: Draga Škof r. Svetlič; Pepe Novak, up.; Katarina Marolt r. Govekar; Ana Kavčič r. Tavželj; Florjan Lajmiš, up. žel.; Rudolf Košak; dr. Ciril Bezljaj, up. zdravnik; Krista Velušček r. Kogovšek; Marija Modic, up. hotela Slon; Ljilja Adamič r. Gombac; Jože Ficko, hčerka Jelka por. Koprivica in vnuk Primož, prom. nesreča; Jožica Ukovič, up.; Angela Krakar, up. prof., 87; Rudi Košak; Jože Brečko, glasbeni pedagog, koruški borec; Janez Zbočnik (iz Vel. Lašč); Antonija Rezar r. Repar, „borka NOV“ (pokopana v Žalcu); Matija Pezdirc, up.; Martin Jamšek, žel. up.; Frančiška Doktorič r. Babsšek; Pavlina Prosenec r. Bogataj, 90; Anica Lokar, 79; Vida Ovsenik; Marija Mehle r. Zbogar, up.; Milka Cerkenik r. Širok, 83; Terezija Sostarič; Alojz Vitez; Marija Klobčič, up., 88; Jože Verčon, up. potnik; Marija Gorjup r. Vovk; Amalija Oevirk r. Trlikar, 91; Janez Škraba, 78; Franc Pipan; ing. Vladimir Sramelj; Henrieta Kunaver r. Šare; Katarina Ošaben r. Cof; Anica Cankar, 70; Tone Požlep; Antonija Uratnik r. Sorec, vd. Mihevc, 90; Vekoslav Simičič.

RAZNI KRAJI: Helena Skol, predm. učiteljica, Trebnje; Avgusta Budal r. Čej, 84, Zalog; Franc Perkič, 77, up. v davčni inšp.; Anton Cankar, up., Dobrunje; Boris Celik, Celje; Alojz Košir, Kranj; Lovreca Vode, 87, Vinje pri Dolskem; Franc Bernard, Mošnje; Marija Krukjac r. Grebenc, 77, Novo mesto; Janez Trček, Kamnik pod Krimom; Anton Golob, Kranj; Anton Tomkar, up., Kranj, Zdravko Sadar, rudar, Hrastnik; Anica Jerman, Trbovlje; Marija Kralj r. Štepič, Podgorica pri Šentjakobu; Jože Maver, up., Veliko Golobko; Jožefa Šešlar, 97, Laško; Anton Bizjak, up. miz. mojster; Anton Rupnik, Rakek; Dominik Maver, delavec, Radovljica; Tončka Azber r. Kleč, Kranj; Karel Mantel, up., Dobrna; Genovefa Dolinšek, Trbovlje; Anton Jesenšek (Blazičev Tone), 82, Zagorje ob Savi; Širo Cah, 55, Celje; Franc Panič, Grosuplje; Franc Kropivnik, up. žel., 80, Jesenice; Ana Podregar, tkalka, Adergas; Peter Dolinar, up. čevlj. mojster, 87, Križe; Silva Drnovšek r. Jesih, Zagorje ob Savi; Ivana Bembsky, up., Mengeš; Vencelj Štrkelj, up., Šentvid; Ivan Krmel, podpolkovnik JLA, Pivka; Janez Kladič, Slovenska vas; Pepca Tomšič r. Prek, Brezovica; Alojz Steblaj, delavec, Turjak; Adela Cizel, Slovenske Konjice; Milan Vončina, up., Slovenske Konjice; Karel Planinšek, Škocjan; Andrej Lorch, natakhar, Bled; Anton Mehle, kapelnik mengeške gobje; Hinko Bolarič, nočni čuvaj, Trbovlje; Lina Dobovišek r. Gosak, Šentjur pri Celju; Mihael Vrečar, up., Zalog; Marija Prijatelj r. Novak, 80, Zamestec pri Sodražici; Ivan Križnar, 84, predvojni komunist, Lipnica pri Kropi; Janko Rošker, up. učitelj, Maribor; Božidar Gobec, up. rudarski inž., Celje; Radovan Benčič, 69, Kozina; Slavko Ponikvar, up., Kamnik.

Lepa proslva obletnice v Carapachayu

V nedeljo, 2. maja je Slovenski dom v Carapachayu proslavil 16-letnico svoje ustanovitve. Že znana gostoljubnost rojakov v Carapachayu in krasno jesensko vreme sta privabila rekordno množico rojakov iz vseh strani Velikega Buenos Airesa v prijazno in lepo urejene prostore carapachayskega doma.

Slovesnost se je začela dopoldne z dviganjem slovenske in argentinske zastave ob petju slovenske in argentinske himne. Zastavi sta na obširnem dvorišču, ki ga prav sedaj tlakujejo, dvignila zastopnika fantovske in dekliške organizacije v narodnih nošah; gđc. Anica Klemen in Jože Korošec ml.

Sv. maša

Takoj nato je v dvorani doma daroval sv. mašo msgr. Anton Orehar. Pri maši je ubrano prepeval mladinski zbor v Carapachayu „Mladina“ pod vodstvom prof. Terezke Prijatelj. Po evangeliju je msgr. Orehar v svoji pridigi razvil misli o potrebi verskega življenja, pa narodnega in kulturnega delovanja.

Po končani sv. maši je izredno velika množica rojakov ostala v Domu na kosilu in medsebojnost prijateljskem razgovoru v pričakovanju popoldanskega kulturnega programa.

Kulturni program

Okoli pol petih popoldne so rojaki zasedli dvorano do zadnjega kottička. Med častnimi gosti so bili: delegat slovenskih dušnih pastirjev msgr. Anton Orehar, predsednica Zveze slovenskih ženskih dušnih pastirjev msgr. Anton Orehar, predsednik Zedinjene Slovenije g. Marjan Loboda, dušni pastir in katehet v Carapachayu g. Matija Borštnar, predsednica Zveze slovenskih žensk g. Pavlina Doboviškova ter zastopniki slovenskih Domov in slovenskih organizacij.

Kulturni spored je začel odbornik Franci Žnidar, ki je tudi nato sproti napovedoval posamezne točke sporeda.

Namesto zadržanega predsednika Doma g. Alojzija Sedeja je navzoče pozdravil podpredsednik g. Edvard Škulj. Posebej je pozdravil predsednika NO g. Stareta, msgr. Oreharja, predsednika ZS g. Loboda, g. župnika Borštnarja ter vse zastopnike Domov in organizacij. V svojem nagovoru je povedal, da se je dom v Carapachayu ustanovil pred šestnajstimi leti v skromnih razmerah, pa je nato iz leta v leto raste in se širil, dal šoli dostojne prostore, streho mladinskim organizacijam, v katerih rastejo verni in slovensko zavedni fantje in dekleta.

Napovedovalec je povabil na oder slavnostnega govornika g. Miloša Stareta in ga prosil, naj oriše navzočim tisto jasno pot, po kateri naj hodi slovenska emigracija.

G. Stare, predsednik Narodnega odbora za Slovenijo, je v uvodnih besedah dejal:

„Ko danes slavimo 16. obletnico slovenskega doma v Carapachayu, mi misli nehotе uhajajo nazaj v prva leta, ko ste se naseljevali v tem okolju. Res ste si najprej iskali zaposlitve in stanovanja in imeli polno skrbi, kako boste preživeli družine. Zdelo se vam je pa povsem naravno, da ste se slovenski politični izseljenci začeli takoj shajati skupaj pri nedeljski sv. maši, da ste se začeli organizirati in misliti tudi na skupni dom, ki naj vas povezuje kot Slovence, ki hočejo vztrajati v slovenstvu in tudi svoje otroke vzgojiti v slovenskem duhu. Spominjam se prvih sestankov in razgovorov, ko ste se kljub velikim začetnim težavam shajali in delali načrte. Prijatelji so me večkrat vabili na te sestanke in še danes mi je v najlepšem spominu vaša pripravljenost na vse žrtve, da si postavite tudi skupni dom, imate ga! 16. obletnico praznujete danes. Ni le vaš skupni dom, ni le vaše zbirališče, ni le središče, kjer se zbirajo vaši otroci, ni le središče vaše prosvetno-kulturnega, družabnega in športnega življenja. Je tudi spomenik vašim žrtvam, vaši zakoreninjenosti v slovenstvo in spomenik nezlomljivi volji, da bi vaši otroci nadaljevali delo, ki ste ga začeli takoj po prihodu v to deželo. Krepko ste se uprli nevarnosti, da bi utonili v tujem okolju. Naj vam ob tej 16. obletnici izrekam čestitke in zahvalo.“

Po teh uvodnih besedah je Miloš Stare posvetil svoj govor predvsem mladini. Prepričeval je, kakšen naj bo njen odnos do Argentine, kjer so rojeni, in istočasno do slovenstva, da bodo kot Argentinci in Slovenci dosegli skladnost svojih osebnosti. Jasno jim je nakazoval, kako naj se uspešno uveljavljajo v argentinskem življenju in kako naj vztrajno delajo v slovenski skupnosti.

Zbrani rojaki so pozorno sledili govornikovim izvajanjem in ga ob koncu za njegove tehtne misli nagradili s krepkim poslanjem. Mnogi od njih pa so izrazili željo, da bi govornik jasne smernice, ki jih je nakazal, poudarjal tudi še ob drugih priložnostih.

Sledilo so nastopi učencev in učenk Slovske šole Josipa Jurčiča, ki jo vodi g. Majda Markeževa. Učenci šestege razreda so pod vodstvom g. Mare Pleškove deklamirali pesmi „Prvi je Bog“ in „Otrok in kamen“. Otroci drugega in tretjega razreda so pod vodstvom gđc. Anice Klemen lepo podali nemo igro o „Leni Metki“. Učenca petega in sedmega razreda sta pod vodstvom g. Markeževe deklamirala „Božje igrače“ in „Godčev balado.“ Šolski zborček je pod vodstvom gđc. Klemen zapel troje narodnih pesmi.

Naslednjo točko „Spev zemlji“, sestavljen iz pesmi Severina Šalija in Franceta Papeža, so občuteno podali Janez Žnidar, Marjeta Slabe in Gregor Papež.

Zadnja točka sporeda — krona programa — je bil nastop žnane mladinskega zbora „Mladina“ iz Carapachaya, ki ga spretno vodi prof. Terezka Prijatelj. Zbor je zbrano in učinkovito zapel naslednje pesmi, ki jih je napovedoval Martin Jeretina: Oh, kako je dolga pot, Sirota, Dekle na vrtu zelenem stoji, Mlatiči, V hribih se dela dan. Krepko poslanje je bil dokaz, kako je lepo petje navdušilo vse navzoče.

Po končanem kulturnem programu so mnogi gostje še dolgo ostali v domu v živahnem razgovoru. Mladina pa se je zavrtela ob zvokih simpatičnega Slovenskega instrumentalnega ansambla.

SLOVENC I V ARGENTINI

BUENOS AIRES

Osebnе novice

Krsti. V naselju Churruca je bila krščena Erika Mariel Ziherl, hčerka Petra in ge. Zuleme Beatriz roj. Riccitelli. Za botra sta bila ga. Bernarda Ziherl roj. Opeka in Horacio Anfalb Riccitelli.

V župni cerkvi v Ciudad Jardín del Palomar je bil krščen 10. aprila Rodrigo Jorge Vicente, sin Jorgeja in ge. Marije Magdalene roj. Lipovšek.

V Slovenski cerkvi Marije Pomagaj je bila krščena 24. aprila Sonja Aleksandra Fajfar, hči Cirila in ge. Adele Susane roj. Fair. Botra sta bila Feliks Fajfar in ga. Justina Fajfar. Krstil je delegat msgr. Anton Orehar.

1. maja je bila krščena v slovenski cerkvi Marije Pomagaj Marjana Ingrid Potočnik, hčerka Nikolaja in ge. Brigide Marte roj. Grözinger. Za botra sta bila ga. Cristina H. de Cavallini in Marko Potočnik. Krstil je g. Jože Škerbec.

V slovenski cerkvi Marije Pomagaj je bila krščena Erika Gabriella Indihar, hči Marjana in ge. Jelke roj. Puc. Botrovala sta Ana Nežka Pucko in g. Stanko Indihar. Krstil pa je dr. Alojzij Starec.

Vsem srečnim staršem naše čestitke!

Poroki. V Slovenski vasi sta se poročila Jože Gerkman in gđc. Angelea Bedek. Za priči sta bila nevestina sestra Marija Bedek in ženinov brat Franc Gerkman. Med poročno mašo, pri kateri je pel pevski zbor iz Slovenske vasi pod vodstvom Ivana Meleta, ju je poročil dr. Alojzij Starec. Iskreno čestitam!

V kapeli Santa María v La Lucila sta se poročila Kati Adamič in Gerardo Vasallo. Botrovala sta ženinu njegova mati Esperanza C. Navarro de Vasallo, nevesti pa njen oče Ivo Adamič. Iskreno čestitam!

Zlata poroka. V soboto, 1. maja, sta slavila zlato poroko Franc in ga. Pavla Selan. Slavju so prisostvovali hči Pavla por. Smrekar in sinovi Tine, Ivan, Ciril, Andrej in Tone z družinami, ter bližnji sorodniki in znanci. Med zahvalno sv. mašo je ubrano pel mladinski oktet iz San Justa pod vodstvom Andreja Selana.

Umrla je v ponedeljek 3. maja v Buenos Airesu, stara komaj dobrih 37 let, ga. Inada Dolenc de Acosta, iz znane družine Franceta in ge. Nade Dolenc. Pokopali so jo v torek 4. maja na pokopališču Flores. Naj počiva v miru!

PO ŠPORTNEM SVETU

SVETOVNO PRVENSTVO SKUPINE A V HOKEJU NA LEDU. V Katowicach so Poljaki 9. aprila neprijetno presenetili v prvem kolu hokejske reprezentanco Sovjetske zveze, ki ima v zakupu naslov svetovnega prvaka že vrsto let. Premagali so jih s 6:4. Drugi favorit ČSSR je brez problemov premagal Nemško demokratično republiko z 10:0. In 18. aprila so Čehi zadali sovjetski ekipi še drugi udarec — premagali so jih s 3:2 in so s 4 točkami naskoka že skoraj novi svetovni prvaki. Do konca tekmovanja je bilo Čehom treba odigrati še 4 tekme, med njimi tudi povratno tekmo s Sovjetsko zvezo. Toda za osvojitve prvenstva bi jim bilo treba doseči v teh štirih tekmah le pet točk.

„POKAL ŠESTIH NARODOV V VATERPOLU“ V šibeniku je v mladinskem tekmovanju v vaterpolu Jugoslavija osvojila z 8 točkami prvo mesto, slede Španija, prav tako z 8 točkami, Italija 6, ZRN in Nizozemska po 4, Francija brez točke.

55-LETNICA ustanovitve. Veterani predvojnega ASK Primorja so se zbrali za 55-letnico ustanovitve in se malo pomenili o starih časih ter povedali kako bridko resnico predvsem o slovenskih nogometnih klubih. Tako je Tone Camernik, ki je igral nogomet od leta 1922 do 1932 izjavil: „Če primerjam ljubljanski nogomet po prvi svetovni vojni in sedaj, moram, žal ugotoviti, da je bila takrat igra z zogo dosti bolj razvita. Imeli smo poleg vodilnih klubov — Jadran, Svoboda, Heres, Slavija, Mars, Reka itd., iz katerih smo lahko na naraven način črpali talente. Danes pa (vodilni klubi — dostavek ur.) iščejo okrepitve le na hitro iz drugih republik, kar je kadrovske popolnoma napačno in ne more voditi k uspehom. Edina rešitev je, da zberemo vse mlade nadarjene slovenske nogometaše v enem klubu.“

(Bo še)

Dr. Stanislav Adolf Mikolič

Ekvador ali pravljica o dveh mestih

Nobena država v latinski Ameriki nima tako razburkane preteklosti kot Ekvador. Prvi dan osamosvojitve (od Kolumbije leta 1830) je znan v njihovih zgodovinskih knjigah kot „zadnji dan nasilja in prvi dan iste stvari“ (the last day of despotism and the first day of the something). Biti predsednik republike v Ekvadorju, je zelo kratkotrajna čast. V obdobju 23 let v prejšnjem stoletju je bilo kar 22 predsednikov države, in v enem mesecu (med 20. avgustom in 20. septembrom leta 1947) nič manj kot 4 predsedniki. Še bolj pogosto se menjajo ministri. V dveh mesecih, med avgustom in oktobrom leta 1933, na primer, je bilo 12 različnih ministrov za zunanje zadeve.

Od časa do časa pa se je našel kakšen predsednik, ki se je znal obdržati na oblasti veliko število let. Konservativec Gabriel García Moreno je bil eden izmed teh. Prišel je na oblast 1859 in ostal na njej vse do leta 1875 in po ekvatorijanskih zgodovinskih knjigah je zgodovina države teh let dejansko življenjepis García Morena. Privraket v Ekvadorju je bil vzpostavljen red za daljšo dobo in narodno blagostanje se je dvignilo. Državo je spremenil v neke vrste teokracijo, Cerkev je očistil ne vrednih duhovnikov, jezuitom dal vplivne položaje v državi in državljanstvo omejil na katoličane. Končno je leta 1873 svečano posvetil Ekvador Presvetemu Srcu Jezusovemu. Tudi je napisal dve različni ustavi ter zgradil mnogo šol, cest — in varno ječo. Leta 1875 je

bil umorjen na stopnicah predsedniške palače. Potem so z makabrnno ceremonijo prinesli njegovo balzamirano truplo v stolnico pred altar in ga, preoblečenega v gala uniformo z vsemi znaki predsedniškega dostojanstva, posadili na privzdignjeni sedež, od koder je mogel predsedovati svojim pogrebnim obredom.

Liberalce Eloy Alfaro (seveda iz Guayaquila) je bil drugi tak primer predsednika, ki je trajal dalj časa. A končno je bil pahnjen v ječo, pozneje je bil v ječi umorjen in njegovo truplo so najprej vlačili po ulicah glavnega mesta in ga nato razsekali in končno vse skup zažgali. In ta dva nista bila edina, ki sta tako žalostno končala; veliko, veliko več jih je bilo. A ta dva sta mi dne 10. januarja kar naprej prihajala v spomin.

Nekaj dni poprej se je prišel zopet v Ekvador, tokrat nazaj gredel iz Peruja in še preden sem prestopil mejo med Tumbezom in Huaquillas, me je doletela neprijetna vest, da verjetno ne bom mogel nadaljevati potovanja, ker so ekvatorijanski šoferji napovedali stavko in avtobusi ne vozijo.

Posrečilo se mi je priti v Guayaquil četudi ne tako enostavno. Velika večina šoferjev se ni upala iti na ceste, ker so se bali napadov. Na mnogih krajih so namreč bili avtobusi napadeni, šoferji pretepeni, šipe razbite, in potniki od smrti prestrašeni. Guayaquil pa je bil v najlepšem redu in trgovine odprte kot navadno. Le zvez z ostalimi deli

države ni bilo. Telefonske zveze prekinjene, radio in televizija vse lepo tiho brez poročil. Sama uganjanja. Skoraj vsa avtobusna podjetja so prenehala s prometom in še tista, ki so bila odprta, niso do nadaljnjega hotele prodajati voznih listkov. Edina izjema je bila prevozniška družba „Ecuador“, ena najboljših, ki vozi med Guayaquilom in Quitom in po celonočni vožnji sem srečno prispel v Quito, glavno mesto republike. Med tem časom so bili večji neredi v mestu Kuenka (Cuenca) proti jugu, kjer je bilo več študentov ubitih in še več ranjenih. Na trgu pred vladno palačo je bila četa vojakov s puškami in plinskimi maskami okoli pasu, ki so se mirno pogovarjali v majhnih gručah in hlapljivo prebirali poročila iz pravkar izdanega dnevnika. Nobeden od vojakov ni vedel, zakaj je tam in častniki sami si niso bili na jasnem glede političnega položaja. Uradno sporočilo iz vladne palače je bilo znova isto kot vse prejšnje dni, namreč, da je predsednik Narodne vojaške vlade, general Viljem Rodríguez Lara trdno odločen ostati na oblasti in, da ni res, da je odstopil oz. da ne misli odstopiti in da so mu vse vojaške edince zveste in ni nobenega upora med generali, itd., itd. Malo pozneje je bilo objavljeno, da je bil en general aretiran, trije polkovniki pa povišani v generale in, zopet, da predsednik Rodríguez popolnoma obvlada položaj. Počasji so se avtobusi zopet začeli prikazovati na cestah in ko sem se proti večeru namenil, da obiščem predsedniško palačo (v pritličju so namreč trgovinice s spominki, ki jih navadno tuji kupujejo), sem bil ustavljen od vojaštva,

PRISTAVA

Monte 1851, Castelar

SOBOTA, 22. maja ob 20

NEDELJA, 23. maja ob 18

Trije
vaški
svetniki

Veseloigra v 3. dejanjih

Režira: Miha Gaser

Vabljeni!

1.000.000.- m/n

nagrade bo dobil eden od članov KREDITNE ZADRUGE SLOGA, ki bo imel 30. junija 1976 izpolnjene pogoje za polno posmrtninsko podporo: 300.000.- m/n vloženega kapitala mlajši od 30 let; 600.000.- m/n mlajši od 50 let in 1.000.000.- m/n starejši od 50 let. Ta kapital vam poleg obresti da tudi pravico do posmrtninske podpore, ki je od 1. aprila 1976 dalje zvišana na 3.000.000.- m/n.

V SLOGI JE MOČ!

PORAVNAJTE ZAOSTALO
NAROČNINO!

V soboto 1. maja 1976 sta se zaročila gđc. Simonka Švigelj in inž. Tomaž Ecker. Čestitamo!

OBVESTILA

SOBOTA, 8. maja:

Koncert slovenske vokalne skupine Karantanija v metodistični cerkvi, ulica Corrientes 718, Buenos Aires.

NEDELJA, 9. maja:

Vseslovensko romanje v Lujan.

NEDELJA, 16. maja:

V Slovenskem domu v San Martinu petnajsta obletnica blagoslovitve doma. Celodnevna prireditev z mašo, akademijo in družabno prireditvijo.

SOBOTA, 22. maja:

V Slovenskem domu v San Martinu točno ob 20 filmski večer „Slovinci po svetu“ z uvodno besedo g. Alojzija Rezlja.

Rožmanov zavod vabi vse bivše gojence na važen sestanek glede prazno-

vanja 25-letnice zavoda; sestanek bo v nedeljo 23. maja 1976 ob štirih popoldne v Rožmanovem zavodu.

DRUŠTVENI OGLASNIK

Seja upravnega sveta Zedinjene Slovenije bo v petek 14. maja ob 20 v društvenih prostorih.

Slovenska radijska oddaja je vsako nedeljo od 19. do 19.30 ure, na radio Antartida.

Izžrebane srečke. Na 21. Slovenskem dnevu v Našem domu v San Justo so bile izžrebane naslednje srečke „Zedinjene Slovenije“: št. 262 — punčka in fantek v slovenski narodni noši; 164 — stenska električna ura; 298 — utekočilnik.

JAVNI NOTAR

FRANCISCO RAUL
CASCANTE

Escribano Público

Cangallo 1642 Buenos Aires.

Pta. baja, of. 2

T. E. 35-8827

SDO—SFZ RAMOS MEJIA vabita na večer

Super polke 2001

Sobota, 15. maja ob 20

Slomškov dom, Castelli 28

Ramos Mejía

Sodeluje DUC IN ALTUM

Slovenski dom v San Martinu

Vabi vse rojake na

15-LETNICO BLAGOSLOVITVE DOMA

V NEDELJO, 16. MAJA 1976

Spored:

dopoldne ob 11.30 sv. maša, ki bo v dvorani doma

po maši bo na razpolago kosilo

popoldne ob 15.30

akademija

pri kateri sodelujejo: Slovenska šola škofa Rožmana, Slovenski pevski zbor v San Martinu, Slov. dekliska organizacija in Slov. fantovska zveza. Govoril bo prof. Tine Vivot po akademiji

družabna prireditev

pri kateri sodeluje SLOVENSKI INSTRUMENTALNI ANSAMBEL

Na razpolago bo pristno mendoško vino in čevapčići

Dotrpel je in odšel po plačilo k Vsemogočnemu

g. Ivan Koprivnikar

Prosimo, naj mu bo dober plačnik tudi za vse, kar je storil v korist naše skupnosti.

Slomškov dom

Ramos Mejía, 30. aprila 1976

Prof. dr. JUAN
JESUS BLASNIK

špecialist za ortopedijo
in travmatologijo

Marcelo T. de Alvear 1241, pta. baja
Capital Federal
Tel. 41-4418

Ordinira v torek in petek od 17 do 20.
Zahtevati določitev ure na privatni
telefon 628-4188.

EZEIZA

C. SPEGAZZINI

SAN JUSTO

LOMAS DE
ZAMORA

Opozarjamo, da imamo v Lomas de Zamora, v našem novem velikem lokalu, vedno na razpolago najfinejše pohištvo.

Vsem znancem in prijateljem naznanjamo žalostno vest, da nas je 28. aprila 1976, v 50. letu starosti, prežgodaj, zapustil naš mož, oči, brat, sin, svak in stric, gospod

Ivan Koprivnikar

Zahrbtna bolezen nam je ugrabila dobrega človeka, priljubljene-ga vsem, kateri so ga poznali. V tem težkem trenutku se želimo zahvaliti vsem, ki so pokojnega Ivana v boleznih obiskovali, župnikoma gg. Antonu Stanoniku in Jožetu Škerbcu za prinašanje in podelitev sv. zakramentov. Posebno se še zahvalimo msgr. Antonu Oreharju za pogrebno sv. mašo, tolažilne besede in vodstvo pogreba na pokopališču Villegas v San Justo ter somaševalcem gg. Francetu Bergantu, Danetu Vrečarju in Francetu Barletu. Zahvalimo se tudi g. dr. Alojziju Starcu za opravljene molitve ob krsti, številnim kropilcem, pogrebcem, darovalcem cvetja in sv. maši.

Pokojnika priporočamo v blag spomin.

Žalujoči:

žena Pepca roj. Javoršek
sinova France in Jazek z družino;
svaki in svakinje z družinami;
v Sloveniji: starši ter bratje in
sestre.

Buenos Aires, Slovenj Gradec, Šentjanž, Ljubljana.

RUTA 205 FTE. ESTACION
TEL. 295-1197

AVDA. 25 de MAYO 136

ALMAFUERTE 3230
a 1 cuadra Municipalidad

AVDA. PAVON/H. YRIGROYEN 8854/62
TEL. 243-2291/3058 (Entre Boedo y Sáenz)

Ludvik Puš

NA DOLGO POT

Uvidel sem, da me hoče nastaviti ne samo zaradi lepe glasbe, ampak ravno tako ali pa še bolj za izterjevanje in upravljanje teh davkov, njemu tako zelo neljub posel.

Po tem razgovoru sva stopila naprej v sobo, ki je bila na razpolago, nato me je peljal v veliko, svetlo, lepo opremljeno sobo. Obe lahko uporabljam, mi je rekel, stiska je le zaradi kuhinje, ker je jasno, da bo moja žena želela imeti svoje gospodinjstvo. Ni vedel, kako rešiti to vprašanje, mene pa ni skrbelo, saj je najina kuhinja že odkar smo šli z doma obstajala le iz malega električnega kuharika.

Vsi dosednji pogoji so bili sprejemljivi. Rekel sem župniku, da me pobiranje davkov ne bo nič motilo. Bom nastavljeni uradnik župniče z naslovom „župnijski tajnik“; taki posli, kot je pobiranje davka, naravno spadajo v moj delokrog in mojo odgovornost. Župnik je bil iskreno zadovoljen z mojim stališčem.

Potem me je vzel s seboj v cerkev. Je krasno zidana baročna stavba z izrazitimi sledovi romanskega sloga, prostorna tako, da bi vanjo spravil pet flachauskih cerkva, proporcionalno visoka, svetla in vesela brez mračne zatohlosti, kot jo najdemo v nekaterih božjih hišah. Škoda, da tačas ni bila nič poslikana in so ji bele stene in strop z

visokim obokom dajali skoro preveč svetlobe. Pevski kor je, kot skoro povsod, v ozadju med obema zvonikoma, ne preveč prostoren, vendar smo ob slavnostih spravili nanj pevski zbor kakih 25 pevk in pevcev in kakih 15 članov orkestra. Veliko prostora zavzemajo orgle, velik instrument sodobne konstrukcije in mehanizma.

Farni gospodar je ponosno pokazal na impresivni instrument, ko sva prišla na kor, in predlagal, naj se vsedem za igralnik in zaigram. Nisem si dal dvakrat reči. Odprl sem igralnik, bežno pregledal sestav registrov, vključil meh, potegnil nekaj registrov in zaigral. Iz velike, razčlenjene omare so privreli glasovi po katerih sem takoj ocenil kvaliteto instrumenta. Bile so orgle prvega razreda, ki so v plenu zadonele po prazni cerkvi, da je človeku jemalo dih od mogočnosti, pa vendar polnilo srce s fineso neke posebne žlahtne mehko-be. Razkošna pozavna v pedalu je grmelala, kakor trobila pred ozidjem Jerihe, da bi skoraj bila nevarnost, da se strop podere. Dejal bi, da niso zaostajale za stolnimi orglami v Celovcu, le da so bile nekaj manjše. Dolgo sem se pomudil ob njih, župnik je opazoval in užival; na obrazu se mu je videlo, da je zelo zadovoljen.

Tako se je vse dobro rešilo, obljubil sem župniku, da mestu sprejemem.

(61)

Vrnil se bom naslednji dan v Salzburg, da tamkaj svoje stvari uredim, potem pa napovedal dan svojega nastopa. Župnik je bil sicer mnenja, da se mi ni treba vračati, naj kar ostanem, on bo poskrbel za transport mojih stvari; toda razložil sem mu, da bi ne bilo prav, če bi ne šel nazaj in se primerno zahvalil za veliko gostoljubnost, ki so mi jo nudili s tako dobro voljo ravnatelj semenišča in vsi drugi, in se od njih poslovil.

Ko sem se naslednje jutro z vlakom vozil mimo trga (kolodvor leži nekoliko stran, niže) in gledal na ponosno hišo božjo z dvema krasnima stolpoma, dvigajočo se visoko nad strehe trških hiš, me je prevzelo veliko, toplo zadovoljstvo in iskrena hvaležnost dobremu Bogu.

Končana ločitev

Po vrnitvi v Salzburg sem ženi takoj podrobno popisal svoj uspeh v Hopfgartnu in ji naročil, naj se takoj prične odpravljati na odhod za menoj. Naznačil sem datum svojega nastopa novega mesta in ji svetoval, naj vse pripravi, da bo šla lahko takoj na pot, čim dobi od mene pošto iz Hopfgartna, da sem že tam. V Salzburgu naj se oglasi pri ravnatelju semenišča, ki jo bo pričakoval, ter takoj brzojavno obvestil mene, da je prišla. Jaz ji bom brzojavil nazaj in točno navedel prihod v Salzburg vlaka, s katerim jo bom prišel iskat. Vse je v tem smislu urejeno v Salzburgu in Hopfgartnu.

Zanjo so se po prejemu pisma začeli dnevi obširnega odpravljalnega dela, mnogih skrbi in velikega vznemirjenja. Marsikaj se je v dobi najinega življenja na Koroškem nabralo stvari, ali bolj prav rečeno „krame“, ki jih je bilo treba vzeti seboj, drugo pa poslati kot prtljažno blago, vse primerno, varno zapakirati in nevidno odpremiti. Oskrbeti je bilo treba izkaznico za prehod čez cenzusne meje, vse pa izvajati tako, da ne bo nikjer vzbujalo najmanjše pozornosti. Najbližji prijatelj v Celovcu, ki so bili posvečeni v najine skrivnosti, so jo venomer opozarjali, naj bo skrajno previdna, da ne bo s svojimi pripravami za odhod vzbudila v gotovih krogih zanimanja; kar bi lahko bilo zelo nerodna in celo nevarna stvar. Vzela je vse nasvete zares, se jih držala in se ni ustrašila nobenih težav.

In težav je bila cela kopica, če naj se priprave za odhod uspešno kamufli- raje. Kje dobiti pripravnih zabojev, jih skrivaj prepeljati v stanovanje in potem polne odpremiti na kolodvor? Sama po sebi dokaj enostavna in preprosta zadeva je postala v tem primeru izredno zamotana in komplicirana. Tiste čase tudi za dober denar nisi mogel dobiti niti ene borne „kište“; vprašala je na več krajih brez uspeha. Premišljujoč, kam naj se obrne, se je spomnila na izkušenevno in zvestega dobrotnika v osebi direktorja Caritas. Odpravila se je k njemu, mu vse zaupno razkrila in prosila pomoči. Ljubezni duhovnik jo je takoj peljal v skladišče svoje velike organizacije, kjer si je med

mnogimi zaboji izbrala primerne za njene potrebe. Ponoči jih je uslužbenec Caritas na samotnem vozu pripeljal na naš dom in jih znesel v sobo. Direktor je tudi odredil, da jih na določen dan spet ponoči pride polne iskat in jih na isti način odpelje v skladišče Caritas, odkoder bodo ob danem času postavljeni na kolodvor in odposlani na moj naslov v Hopfgarten. Direktor je v tem smislu ravnal do poslednje ure najine prisotnosti v Celovcu. Kadar je bila sila največja in najmanj premostljiva, je on odprl pot. Bil je med prvimi, po prihodu na Koroško, ki nama je priskočil na pomoč v veliki stiski, in to ostal do dneva najinega odhoda iz Koroške.

Glede izdanja osebne izkaznice ni bilo zaprek in ovir. Dobila jo je prav tam kot poprej moja.

Med celovčani-domačini so vedeli vnaprej za njen odhod samo najina bivša ljubezna gospodinja in njena hčerka ter hišni gospodar Ostermann, toda nobenemu ni točno povedala kam gre. Od prijateljev se je poslavljala v veliki tajnosti, omenjena gospodinja in njena Gusti sta se ponudili na dan odhoda nesti na vlak njeno ročno prtljago, da bo izgledalo, kot da gresta oni dve na pot, Minka ju pa le spremlja. Z objemi in solzami sta se poslovili od nje, želeč ji in meni vso srečo. Zaradi večje varnosti je izbrala ponočni vlak, čeprav je vedela, da bo dospela v Salzburg nekaj čez polnoč in morala prebiti ostali del noči — kjer koli.

(Bo še)